

DOSYA KONUSU

Finansal İstikrar ve Türkiye’de Finansal Sistem

Son 30 yıllık dönemde finansal piyasaların serbestleşme süreci, küresel ölçekte bütünleşme ve teknolojik gelişmeler, finansal araçların daha karmaşık hale gelmesine ve çeşitliliğinin artmasına yol açmıştır. Bu dönemde finansal dalgalanma ve krizlerin sıklaşması politika yapıcılarının açısından finansal istikrarın sağlanması ve korunması hususlarının ön plana çıkmasına neden olmuştur.

→ Sayfa 2

TCMB BİRİMLERİ

BAŞ HUKUK MÜŞAVİRLİĞİ VE HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Baş Hukuk Müşavirliği ve Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü, Banka 1931 yılında kurulduğunda Hukuk Müşavirliği olarak faaliyete geçmiştir. 1970 yılında Hukuk Müşavirliği, Baş Hukuk Müşavirliği olarak yeniden yapılandırılmış olup, 1 Temmuz 1984 tarihinden itibaren de Baş Hukuk Müşavirliği ve Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü olarak faaliyet göstermektedir.

→ Sayfa 5

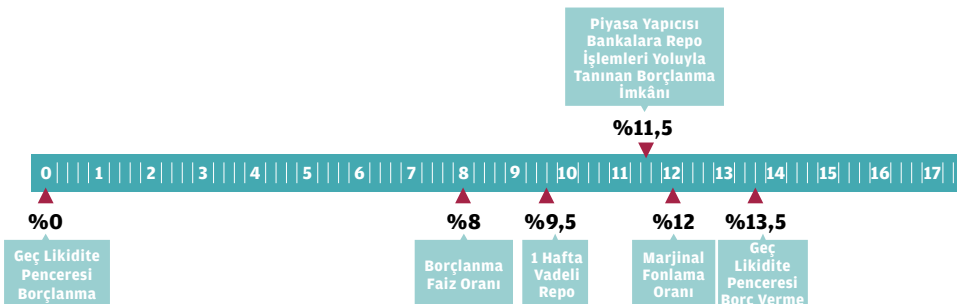

TERMOMETRE

*CARI AÇIK *İSTİHDAM

→ Sayfa 6

TCMB FAİZ ORANLARI (22 MAYIS 2014)

TCMB REZERVLERİ (6 HAZİRAN 2014)

BRÜT DÖVİZ REZERVİ

110.423 MİLYAR ABD DOLARI

ALTIN

20.359 MİLYAR ABD DOLARI

ENFLASYON (MAYIS 2014)

% 9,66

FINANSAL İSTİKRAR NEDİR?

Finansal Sistem ve Bileşenleri

Finansal Sistem ve Bileşenleri

Finansal Piyasalar	Finansal Kurumlar	Hukuki ve İdari Düzen
Fon ihtiyacı olan bireyler ile fon sahiplerinin hisse senedi ve tahvil gibi finansal araçları alıp satmak amacıyla bir araya geldikleri platformlardır.	Finansal piyasalarda tasarruf sahibi ile fon ihtiyacı olan yatırımcının işlemlerini kolaylaştırma, zaman hassasiyetine uyum gösterme ve güvenilirlik ihtiyacını karşılama işlevlerini sağlayan kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlardır.	Finansal sistemin faaliyet gösterdiği ülkedeki kurum ve kişiler arasındaki ilişkiyi doğrudan belirleyen sistemler ile idari ve hukuki kurallardır.

Finansal istikrar, finansal sistemin parçası olan ekonomik işlevlerin beklenmeyen bir durum karşısında ortaya çıkabilecek şoklara karşı dayanıklılığını ve sağlıklı şekilde sürdürülmesini ifade etmektedir.

Finansal istikrar, tasarruf sahibi ve yatırımcıların faaliyetlerini etkin bir şekilde yürütebilmeleri için gerekli fon transferinin sağlıklı bir şekilde devamını ve risklerin dengeli dağılmasını sağlayarak ekonominin kırılganlığını azaltmaktadır. Tersi bir durumda, reel sektör üretiminin sekteye uğraması sonucunda çıktı açığında görülebilecek artışın yanı sıra enflasyon ve işsizlik

oranı gibi makroekonomik göstergelerde de bozulmalar gözlenebilmekte, hatta süreç kriz ile sonuçlanabilmektedir. Bu durum, ülke içi piyasalarda tehdit oluşturabileceği gibi, ülkeler arası finans sisteminde bütünleşmenin yüksek olması nedeniyle hızlı bir şekilde dış piyasalara da yayılabilmektedir. Finansal istikrar, merkez bankalarının kullandıkları araçların kullanımına olan etkisinden dolayı uygulanan para politikasının etkinliği için de ön koşul olarak görülmektedir.

Finansal istikrarsızlık ise genel olarak varlık fiyatlarında ani ve aşırı dalgalanmalar görülmesi, ulusal veya uluslararası kredi

sisteminin işleyişinin bozulması ve finansal kurumların sistemdeki işlevlerini yerine getirmesinde aksaklıklar yaşanması olarak tanımlanmaktadır.

Sistemik Risk;

Özellikle günümüz küresel ekonomisinde finansal kurumlar ve firmalar arasında karşılıklı bağların artması nedeniyle ekonominin belli bir kesiminde ortaya çıkabilecek sıkıntıların domino etkisiyle diğer kesimlere sıçraması veya finansal sistemin bir bölümünün işleyişinde oluşan aksaklıkların zincirleme olarak sistemin tamamını veya büyük bir kısmını etkileyerek finansal hizmetleri sekteye uğratması riskidir.

NEDEN FINANSAL İSTİKRARSIZLIK OLUŞUR?

Yaşanan tecrübeler krizlerin nedenini açıklamak için bir genelleme yapmanın doğru olmayacağını, istikrarsızlık sebebinin içinde bulunulan makroekonomik koşullara göre değişebileceğini göstermiştir. Yine de finansal istikrarsızlık üzerinde önemli etkisi olduğu düşünülen başlıca ulusal ve küresel unsurlar;

- sürdürülemez maliye politikaları,
- finansal yeniliklerin yol açtığı işlem riskleri ve güvenlik açısından piyasanın zarara uğrama tehlikesi,
- yetersiz düzenleme ve denetim süreçleri,
- sermaye akımlarının iyi yönetilememesi,
- cari açığın sürdürülemez boyutlara ulaşması sonucunda ekonominin kırılganlığının artması, olarak sıralanabilir.

FINANSAL İSTİKRARSIZLIK NASIL ÖNLENİR?

1) Ulusal Ekonomi Politikaları

Maliye Politikası: İlk olarak, kamunun harcama ve vergi politikaları otomatik dengeleyiciler olarak görev yaparak finansal dengesizliklerin önüne geçilmesine katkıda bulunabilmektedir. İkinci olarak, güçlü ekonomik büyüme dönemlerinde sıkı maliye politikası izlenmesi kredi genişleme hızını yavaşlatarak varlık fiyatlarında oluşabilecek köpükleri küçülebilmektedir.⁽¹⁾ Son olarak maliye politikası, finansal dengesizliklerin görülme olasılığının bulunduğu ve köpüklerin oluşmaya başladığı sektörlerle yönelik olarak kullanılabilir.

Para Politikası: 2008 yılı ve sonrasında yaşanan küresel kriz öncesinde literatürdeki hakim görüş para politikasının yalnızca fiyat istikrarı hedefine odaklanması gerektiği şeklinde idi. Krizle birlikte dönemde para politikasının risk algısını etkileyebildiği görüşü ön plana çıkmaya başlamıştır. Buna göre kısa vadeli faiz oranları kredi arzı ve getiri arayışı kanallarıyla risk algısını ve varlık fiyatlarını

etkileyebilmektedir.⁽²⁾ Dolayısıyla para politikasının varlık fiyatlarındaki köpük patlamadan önce finansal sistemdeki dengesizliklere müdahale etmesi gerektiği görüşü kuvvetlenmiştir.

Makro İhtiyati Tedbirler: Sistemik riskin sınırlandırılması ve bu çerçevede sistemik finansal krizlerin engellenmesi amacıyla kullanılan önlemlerdir. Bu süreçte makro ihtiyati politikaların üç hedefi bulunmaktadır:⁽³⁾

- Sistemik şoklara karşı tampon oluşturarak şokların etkisini azaltmak, finans sistemini sistemik şoklardan korumak ve ekonomiye kredi akışının sürmesini sağlamak,
- Kredi ve varlık fiyatları arasındaki çevrimsel döngüyü azaltma, yoğun kaldıraç kullanımını sınırlama ve sürdürülebilir olmayan kaynaklardan fonlamayı kısma yoluyla zaman içinde oluşabilecek sistemik kırılganlıkları engellemek,

- Finans sisteminde birbirine bağımlılıktan ortaya çıkabilecek kırılma riskleri kontrol etmek ve iflas etmesine izin verilemeyecek kilit kurumları belirlemek.

Makro İhtiyati Politikalar Çerçevesinde Uygulanan Önlemler:

- Ekonomik döngülere ters biçimde işleyecek sermaye tamponları oluşturulması,
- Sektörel bazda sermaye gereklilikleri getirilmesi,
- Borç ve alacak hesaplarında vade ve para birimi uyumsuzluğunu sınırlayıcı önlemler,
- Kredi/teminat ve borç/gelir oranlarına ilişkin üst sınır belirlenmesi,
- Geleneksel olarak para (ör: zorunlu karşılık oranları) veya maliye (vergi oranları) politikaları araçlarının kullanılması.

2) Uluslararası Adımlar: Basel Süreçleri

Sermayenin uluslararası hareketlerinin daha iyi yönetilebilmesi için Uluslararası Ödemeler Bankası (Bank of International Settlements, BIS) bünyesinde faaliyet gösteren Basel Bankacılık Denetim Komitesi (Basel Committee on Banking Supervision, BCBS) tarafından ilki 1988 yılında olmak üzere bir dizi düzenleme yapılmıştır. Basel-I, II ve III olarak adlandırılan bu finansal sistem ve kurumlar için işleyiş standartları ile,

- her bankanın risk profilinin ayrı ayrı belirlenmesi,
- banka üst yönetimine düşen sorumlulukların artırılması,
- finansal tabloların bankanın gerçek durumunu en iyi biçimde yansıtacak şekilde açıklanması suretiyle finans sektörünün oyuncularını arasındaki asimetrik bilginin minimize edilmesi,
- daha rekabetçi, sağlam ve istikrarlı bir finans sektörüne erişilmesi hedeflenmiştir.⁽⁴⁾

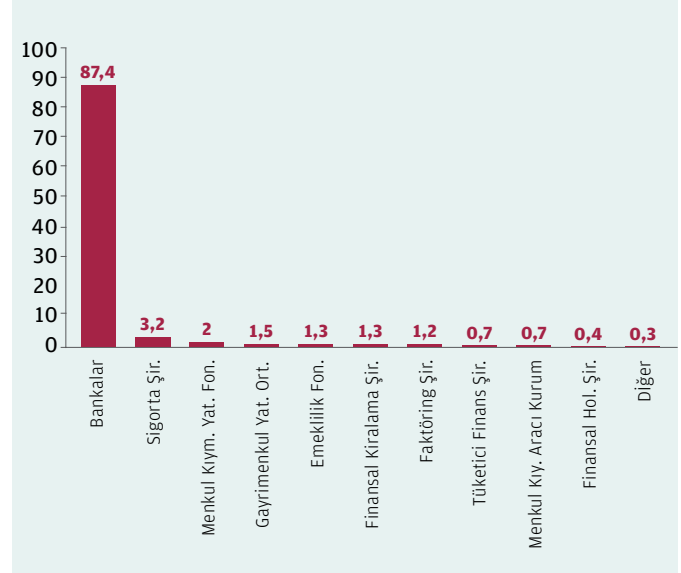
2008 yılında yaşanan küresel finansal krizinin ardından, bankacılık ve finans sistemini güçlendirme hedefi çerçevesinde; likidite ve sermaye kalitesinin artırılması, ekonomik döngünün dikkate alınması ve sermaye yükümlülüğünün artırılması hedeflerini de içeren Basel-III düzenlemeleri hayata geçirilmiştir.

TÜRKİYE'DE FINANSAL SİSTEM

Türkiye'de finansal sistem kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlardan oluşmaktadır. Kredi kuruluşları mevduat ve katılım bankalarını kapsamaktadır. Finansal kuruluşlar ise i) sigortacılık, bireysel emeklilik veya sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunan kuruluşları ii) Bankacılık Kanunu'nda yer alan faaliyet konularından en az birini yürütmek üzere kurulan kuruluşları, iii) kalkınma ve yatırım bankalarını ve iv) finansal holding şirketlerini içermektedir. Sistemi düzenleyici ve denetleyici kuruluşlar, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının (TCMB) yanı sıra Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) ve Sermaye Piyasası Kuruludur (SPK). TCMB Kanunu'nda finansal sistemde istikrarı sağlayıcı ve para ve döviz piyasaları ile ilgili düzenleyici tedbirleri alma ve mali piyasaları izleme Bankanın temel görevleri arasında yer almıştır. Diğer yandan kredi kuruluşları ve finansal kuruluş sayılan kalkınma ve yatırım bankaları ile finansal kiralama, faktoring ve tüketici finansman şirketleri BDDK tarafından denetlenmektedir. Son olarak, menkul kıymet işlemleri ilgili düzenleme ve denetleme yapmakla yetkili olan SPK'nın temel görevi sermaye piyasasının sağlıklı biçimde çalışmasını ve yatırımcıların hak ve yararlarının korunmasını sağlamaktır.

Türkiye'de finansal sistem içinde bankacılık sektörünün ağırlığı oldukça yüksektir. Buna göre 2012 sonu itibarıyla bankacılık sektörü finansal sistemin yaklaşık %87'sini oluşturmaktadır.

Finansal Sektörün Bilanço Büyüklüğünün Dağılımı⁽⁵⁾ (%)

Finansal Sistem (1980 Öncesi)

Türkiye ekonomisinde finansal sistemin yapılanmasına bakıldığında 1923-1980 döneminde devletin düzenleyici-denetleyici rolünün ağırlıkta olduğu ve öncü bir rol üstlendiği görülmektedir. Ayrıca yabancı finansal kurumların yurt içine girişlerinin engellenmesi, yurt dışında finansal operasyonlara ve yabancı aktif miktarına sınırlamalar uygulanması nedeniyle mali sistem dışı kapalı olarak tanımlanmaktadır.

Dışa Açılma ve Piyasa Ekonomisine Geçiş Dönemi (1980-2000)

24 Ocak 1980 kararları ile finansal sistemin serbestleşmesi amaçlanmış, bu doğrultuda sektöre yerli ve yabancı banka girişleri kolaylaştırılmış, bankacılık sektörünün uluslararası piyasalardan fon tedarik etmesi serbest bırakılmış ve sektörde yer alan bankaların yabancı para cinsinden işlem yapmalarına izin verilmiştir.

Bu dönemde ön plana çıkan diğer gelişmeler, 1981'de Sermaye Piyasası Kanunu'nun çıkartılması, 1983 yılında SPK ve 1986'da İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının (İMKB) faaliyetlere başlamasıdır. Ayrıca 1986 yılında TCMB bünyesinde, atıl tasarrufların finansal sisteme girişini hızlandırmak, alternatif yatırım olanaklarını genişletmek, finansal piyasalarda fiyatların serbestçe oluşumunu ve bankaların fon yönetimini kurmalarını sağlayabilmek amacıyla para piyasasının çeşitli alt piyasaları [bankalararası para piyasası (1986), açık piyasa işlemleri (1987), döviz piyasası (1988) ve altın piyasası (1989)] faaliyete geçirilmiştir.⁽⁶⁾

Serbestleşme sürecindeki önemli adımlardan bir diğeri, döviz kurlarının piyasa koşullarında belirlenebilmesine yardımcı olabilmek amacıyla Eylül 1988'de TCMB bünyesinde Bankalararası Döviz ve Efektif Piyasalarının kurulmuş olmasıdır. 1989 yılında ise sermaye hareketleri 32 Sayılı Kararname ile bütünüyle serbestleştirilmiştir. Buna göre yurt içi yerleşiklerin dövizle ilgili işlemlerinde serbestlik getirilmiş, yurt dışı yerleşiklerin, Türkiye'deki menkul kıymet, devlet tahvili ve hazine bonosu alıp satabilmelerine izin verilmiş, bu menkul kıymetlerin kârlarını ve ana paralarını sermaye piyasası kanununa göre faaliyet gösteren finansal kurumlar aracılığıyla yurt dışına

transferi ve satışına izin verilmiş, yurt içi yerleşiklerin de yurt dışında aynı faaliyetleri yapabilmeleri serbestleştirilmiştir.⁽⁷⁾ Ayrıca 1989 yılında TL'nin tam çevrilebilirlik⁽⁸⁾ (konvertibilite) kazanması ve sonucunda bankaların dışa açılma eğilimleri güçlenmiştir.

1990'lı yıllarda Türkiye ekonomisinde büyüme ve reel faiz oranları sert dalgalanmalar gösterirken, kronik yüksek enflasyon, kamu açıkları ve ödemeler dengesi sorunları makroekonomik istikrarsızlıkları artırmıştır. Ayrıca kamu bankalarının sistemdeki ağırlığı, yüksek miktardaki görev zararları ve fonlama ihtiyacı kredi hacminin daralmasına ve piyasalar üzerinde yarattığı likidite baskısı ile nominal ve reel faizlerin yükselmesine yol açmıştır.⁽⁹⁾ Dolayısıyla sektörün reel ekonomiyi destekleme ve kaynakları uzun vadeli yatırımlara yönlendirme işlevi zayıflamış ve kamu sektörü özel sektörü dışlamıştır.⁽¹⁰⁾ 1993 yılı sonunda cari işlemler ve bütçe açıklarının yüksek seviyelerde gerçekleşmesi, kamunun faiz yükünün azaltılabilmesi için yapılan parasal genişlemenin döviz talebi olarak geri dönmesi, mevcut yapının sürdürülemeyeceğine ilişkin artan endişeler, uluslararası kredi derecelendirme kuruluşlarının Türkiye'nin notunu "yatırım yapılabilir ülke" derecesinden "spekülatif ülke" derecesine düşürmesi ve sermaye hesabının serbestleştirilmesinin ardından yoğunlaşan spekülasyon sermaye hareketleri 1994 ekonomik krizini tetiklemiştir. Bu ortamda TCMB döviz talebini sınırlamak ve ekonomik sistemdeki fazla likiditeyi çekebilmek amacıyla piyasaya dolar satışına yönelmiş ancak bu adımın yeterli olamaması sonucunda "5 Nisan Kararları" olarak bilinen istikrar programı uygulamaya konmuştur. Buna göre dolar kurunda devalüasyon yapılırken, bankacılık sektörüne karşı azalan güveni tekrar sağlamak amacıyla, tasarruf mevduatları %100 devlet garantisi altına alınmıştır.

1999 yılında Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun (BDDK) kurulması bankacılık sisteminin düzenleme ve denetleme faaliyetleri açısından bir dönüm noktasıdır. 31 Haziran 2000 tarihinde faaliyete geçen BDDK'nın temel hedefleri, bankacılık sektörünün etkinliğini ve rekabet kabiliyetini artırmak, sektöre güveni kalıcı kılmak, sektörün ekonomi üzerinde yaratabileceği zararları asgariye indirmek, sektörün dayanıklılığını geliştirmek ve tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerini korumak olarak açıklanmıştır.

Kriz Dönemi ve Bankacılık Sektörünün Yeniden Yapılandırılması (2001 Sonrası)

2000 yılı başında kronik yüksek enflasyonun düşürülmesi ve ekonomide sürdürülebilir bir büyüme ortamının sağlanması amacıyla döviz kuruna dayalı bir istikrar programı uygulamaya konulmuştur. İlk aşamada faiz oranları hızla gerilemiş, kamu açıklarını daraltma ve yapısal reformlar alanında önemli adımlar atılmıştır. Bununla birlikte program kapsamındaki taahhütlerin yerine getirilememesi ve kamu borcunun yeterince hızlı düşmemesi sonucunda 2000 yılının sonlarına doğru ekonomide güven ortamı kaybolmaya başlamış, uluslararası finans piyasalarında yaşanan sıkıntılar dış kaynak girişinin yavaşlamasına ve likidite sıkışıklığına yol açmıştır. Kasım 2000'de faiz oranları önemli ölçüde yükselmiş, yurtdışına büyük boyutlu bir sermaye çıkışı yaşanmış, uluslararası döviz rezervleri hızla gerilemiş ve hisse senedi fiyatlarında keskin bir düşüş gözlemlenmiştir. Kasım ve Aralık aylarında bir dizi önlem uygulamaya konmuş ve piyasalarda görece bir iyileşme sağlanmışsa da 2001 yılı Şubat ayında uygulanan programa olan güvenin tamamen kaybolmasıyla Türk lirasına spekülasyon bir atak meydana gelmiştir. 22 Şubat 2001'de döviz kurları dalgalanmaya bırakılmıştır.

Kriz sonrasında ise ekonomide yapısal bir dönüşüm süreci başlamıştır. Uygulamaya konan "Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı (GEGP)" ile:

- kriz nedeniyle ortaya çıkan makroekonomik istikrarsızlığı gidermek,
- enflasyonu düşürmek,
- sürdürülebilir bir büyüme ortamı sağlamak,
- bankacılık sektörünü aracılık faaliyetlerini etkin biçimde yerine getirebilecek şekilde yapılandırmak,
- kamu maliyesini güçlü bir dengeye oturtmak ve
- yapısal reformlara imkan verecek yasal çerçeveyi oluşturmak amaçlanmıştır.

Belirtilen amaçlar doğrultusunda **i)** mali disiplinin sağlanması ve kamu borç yükünün azaltılması amacıyla reformlar gerçekleştirilmiş, **ii)** BDDK tarafından Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı uygulamaya konmuş ve **iii)** 25 Nisan 2001 tarihinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu'nda önemli değişiklikler yapılmış ve daha önce yaşanan krizlerin en önemli nedeni olarak gösterilebilecek olan, Merkez Bankasının Hazine ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına avans vermesi, kredi açması ve bu kuruluşların ihraç ettiği borçlanma araçlarını birincil piyasadan satın alması yasaklanarak Merkez Bankasının kamunun finansman ihtiyacını karşılayacak bir kaynak olarak kullanılmasının önüne geçilmiştir.⁽¹¹⁾

Bankacılık Sektörünün İstikrar Kazanması ve Mevcut Durum

2001 yılında yaşanan kriz döneminin ardından bankacılık sektörü yurt içi ekonomik faaliyetlerdeki istikrara ve diğer ekonomik göstergelerdeki gelişmelere paralel olarak, kamu kesimini finanse eden yapısından, şirketler ve hanehalkına kaynak sağlayan bir yapıya dönüşmüş, asli görevlerine odaklanabilmiştir. Sektörün toplam aktifleri içinde kredilerin payı artarken, menkul değerler portföyünün payı görece azalmıştır. Toplam kaynaklar içinde mevduat, dönem boyunca istikrarlı payını korumuştur. 2008 yılında yaşanan küresel kriz döneminde bile bankalardan ciddi bir mevduat çıkışının olmaması, sektöre güven açısından önemli bulunmaktadır. Küresel kriz sonrasında TCMB'nin geleneksel olmayan önlemleri içeren para politikası uygulamaları⁽¹²⁾ finansal istikrara önemli katkı sağlamıştır.

Kaynakça

- 1) Caruana, J.(2010), "Systemic Risk: How to Deal With It?", Bank of International Settlements, Politika Tebliği.
- 2) C Borio and H Zhu, "Capital regulation, risk-taking and monetary policy: a missing link in the transmission mechanism?", BIS Working Papers, no 268, 2008; L Gambacorta, "Monetary policy and the risk-taking channel", BIS Quarterly Review, December 2009, pp 43-53.
- 3) International Monetary Fund, (2011), "Macroprudential Policy: An Organizing Framework", Staff Report.
- 4) Yayla, M. ve Kaya, Y.T. (2005), "Basel-II, Ekonomik Yansımaları ve Geçiş Süreci", Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Çalışma Raporu.
- 5) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, (Mayıs 2013), "Finansal İstikrar Raporu".
- 6) Coşkun, N. ve Diğerleri, (2012), "Türkiye'de Bankacılık Sektörü Piyasa Yapısı, Firma Davranışları ve Rekabet Analizi", Türkiye Bankalar Birliği.
- 7) Ağrı, H. (2010), "Türkiye'de Finansal Liberalizasyon ve Finansal Gelişme İlişkisinin Ekonometrik Analizi", Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Kitapları No:8.
- 8) Tam çevrilebilirlik, paranın serbestçe başka para birimlerine çevrilebilmesi olarak tanımlanmaktadır.
- 9) Türkiye Bankalar Birliği, (2008), "50. Yılında Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye'de Bankacılık Sistemi 1958-2007".
- 10) Dışlama etkisi, devletin artan kamu harcamaları nedeniyle kaynak gereksiniminin artması ve bu durumun faiz oranlarını yükselmesine yol açarak özel yatırımları olumsuz etkilemesi şeklinde tanımlanmaktadır.
- 11) <http://www.tcmb.gov.tr/yeni/banka/tarihce.html>
- 12) Kriz sonrası dönemde TCMB tarafından uygulanan geleneksel olmayan önlemler için bkz. Başçı, Kara (2012) ve TCMB Bülten Aralık (2012).

TCMB BİRİMLERİ

Baş Hukuk Müşavirliği ve Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü

Baş Hukuk Müşavirliği ve Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü, mevcut hukuki yapıyı bağımsızlık unsuruna da ağırlık vererek güçlendirip hukuki belirliliği sağlamaktadır.

Baş Hukuk Müşavirliği ve Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü, Banka 1931 yılında kurulduğunda Hukuk Müşavirliği olarak faaliyete geçmiştir. İlk Hukuk Müşaviri Osman Nuri Uman'dır. 1970 yılında Hukuk Müşavirliği, Baş Hukuk Müşavirliği olarak yeniden yapılandırılmış olup, 1 Temmuz 1984 tarihinden itibaren de Baş Hukuk Müşavirliği ve Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü olarak faaliyet göstermektedir.

Baş Hukuk Müşavirliği ve Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü, mevcut hukuki yapıyı bağımsızlık unsuruna da ağırlık vererek güçlendirmek ve hukuki belirliliği sağlamak, bu suretle hukuki tereddütleri en aza indirip Bankanın görevlerini yerine getirmede ve yetkilerini kullanmada sürat ve etkinliğin artırılmasına katkıda bulunmak amacıyla aşağıdaki görevleri yürütür;

- Başkanlık tarafından veya bu Makamın havalesi ile İdare Merkezi birimlerince sorulan konulara ilişkin olarak hukuki görüş vermek,

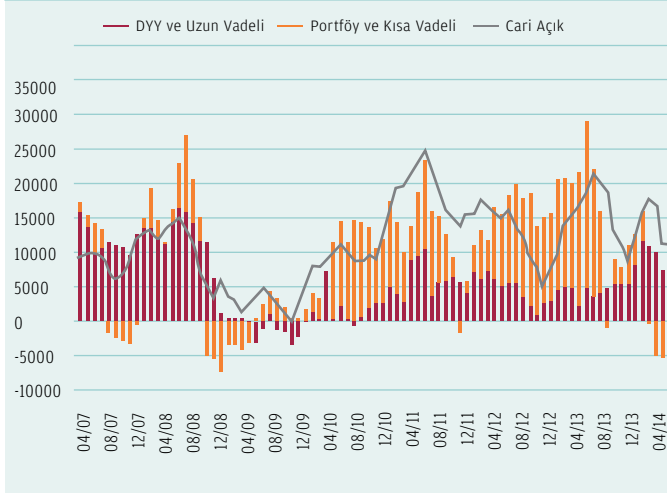
- Başkanlıkça havale edilen yönetmelik, sözleşme, taahhütname ve benzeri düzenleyici işlem taslakları üzerinde incelemeler yaparak görüş bildirmek,
- Başkanlığın onayı ile Bankaya ilişkin mevzuatın ve sözleşmelerin hazırlık çalışmalarına katılmak,
- Bankanın taraf olduğu idari ve adli (hukuki ve cezai) davalar ile icra işlerini ait oldukları mahkeme ve mercilerde (hakemde görülen uyuşmazlıklar da dahil olmak üzere) yürütmek, izlemek, savunmak ve gerekli bütün işlemleri yaparak sonuçlandırmak veya bu hususları sağlamak,
- İstisnai durumlarda ve belirli bir işle sınırlı olmak üzere yetkili makamın kararıyla sözleşme yapılan avukatların çalışmalarını gözetmek ve denetlemek,
- İstisnai ve gerekli durumlarda yetkili makamın kararı ile Banka dışından hukuki görüş almak,
- Başkanlığın izni veya onayı ile kamu kurum ve kuruluşları ile diğer kuruluşlar nezdinde veya Banka içinde yapılacak toplantılara katılmak ve hukuki yardımda bulunmak,

- Bankanın temel görev ve yetkileri ile ilgili yeni mevzuatı izleyerek gerektiğinde ilgili birimleri aydınlatmak,
- Adli ve idari yargı mercilerinden, hakemlerden, icra dairelerinden ve noterlerden İdare Merkezi'ne ve İdare Merkezi Müdürlüklerine yapılan tebliğleri İdare Merkezi adına kabul ile hukuki gerekleri hakkında ilgilileri aydınlatmak, yapılacak işlemleri bildirmek,
- Hukuk Müşavirliği bulunmayan Şubelerde, Şube aleyhine açılan davalar, yapılan takipler ve icra tebliğlerinin Genel Müdürlüğe intikal ettirilmesine ilişkin esas ve usulleri belirleyerek, bunlar hakkında gerekli talimatı vermek,
- Şubelerin karşılaştıkları hukuki sorunlara ilişkin olarak, yeknesak uygulamayı sağlamak üzere "genel talimat" hazırlamak,
- İdare Merkezi ve Şubelerde yürütülen dava ve takiplerin dosyalarını oluşturmak olarak belirlenmiştir.

TERMOMETRE

Cari İşlemler Açığı

GRAFİK 1: CARI İŞLEMLER AÇIĞININ FİNANSMANI
(3-Aylık Birikimli, Milyon ABD doları)

Son Gözlem Tarihi: Nisan 2014
Kaynak: TCMB

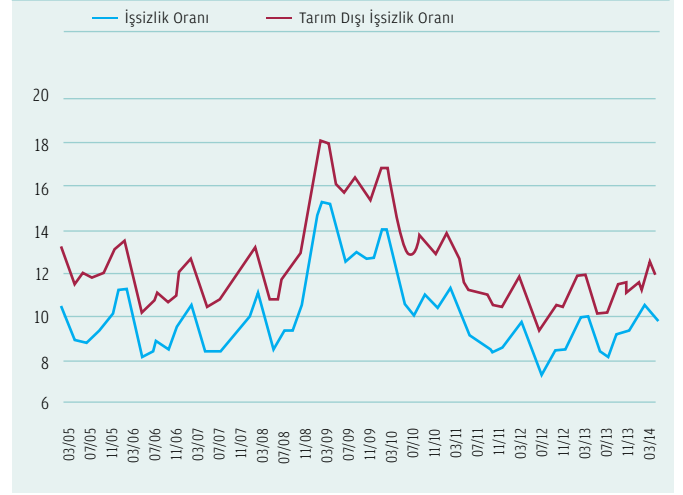
2013 yılının son çeyreğinde artış gösteren cari işlemler açığı, Ocak ve Şubat aylarında yüksek seyrini korumuş, 2014 yılının Mart ayından itibaren yeniden bir düşüş eğilimine girmiştir. Bu çerçevede, 2014 yılı Nisan ayında cari işlemler dengesi 4.788 milyon ABD doları açık vermiş, cari işlemler açığı bir önceki yılın ilk dört ayına göre 8.283 milyon ABD doları azalarak 16.372 milyon ABD dolarına gerilemiştir. TCMB, yılın geri kalan bölümünde cari işlemler açığındaki iyileşmenin devam etmesini beklemektedir.

Ödemeler dengesi finans hesaplarına bakıldığında, 2013 yılının son çeyreğinde artış eğilimi göstermiş olan doğrudan yatırımlar kalemi 2014 yılının ilk dört ayında söz konusu eğilimi sürdürmüştür. Portföy yatırımlarında ise 2013 yılının son çeyreğinde başlayan ve 2014 yılının ilk çeyreğinde devam eden düşüş eğilimi Nisan ayı ile birlikte sona ermiştir.

TCMB tarafından aylık olarak yayımlanan Ödemeler Dengesi İstatistiklerine ulaşmak için:

İstihdam

GRAFİK 2: İŞSİZLİK ORANI
(Yüzde)

Son Gözlem Tarihi: Mart 2014
Kaynak: TÜİK

Hanehalkı işgücü araştırmasında 2014 Şubat dönemiyle birlikte Avrupa Birliğine tam uyumun sağlanmasına yönelik yeni düzenlemelere geçilmiştir. Bu düzenlemelere göre anketin referans haftası ve işsizlik kriterinde iş arama süresi değişmiş, yeni nüfus projeksiyonu ve idari bölünüş temel alınmıştır.

Hanehalkı İşgücü İstatistiklerine göre işsizlik oranı 2013 yılı Temmuz döneminden itibaren artış göstermiştir. 2013 yılının son çeyreğinde istihdamdaki yavaşlama daha fazla hissedilir olmuş, iş gücüne katılım oranı gerilemiştir. Söz konusu eğilimin 2014 yılı Ocak ayında da devam ettiği ancak Şubat ve Mart aylarında tekrar yükselme eğilimine girdiği gözlenmiştir.

2014 yılının Mart ayında işsizlik oranı geçtiğimiz yılın aynı ayına göre 0,3 puanlık artış ile %9,7 seviyesinde gerçekleşmiştir. Aynı dönemde tarım dışı işsizlik oranı 0,4 puanlık artış ile %11,6, 15-24 yaş grubunu içeren genç işsizlik oranı ise 0,8 puanlık azalış ile %16,7 olmuştur. Söz konusu dönemde, istihdam edilenlerin oranı, bir önceki yılın aynı dönemine göre 1,8 puanlık artış göstererek %43,3'den %45,1'e yükselmiştir.

Sayı: 34 /
Haziran 2014

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından üç ayda bir yayımlanmaktadır.

Yayın Kurulu

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Dr. Tuğrul Gürğür

Yayın Kurulu: Dr. Mehmet Fatih Ekinci, Dr. Eyup Kahveci, Tangül Hınçal, Dr. Gülay Erün, Canan Binal Yılmaz, Emrah Uslu, Özgür Balaban, Duygu Konukçu.

Yayın Danışmanı: Nuri Aksu

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

İletişim ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
İstiklal Cad. No. 10 06100 Ulus Ankara

@Merkez_Bankasi

TurkiyeCumhuriyetMerkezBankasi

TCMerkezBankasi

Merkez_Bankasi

TCMB'nin ücretsiz yayınıdır.